

Waterspiegel

Opinieblad van de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin)

Lobby-agenda:
oproep voor watertransitie

Mini-dossier
Waterkwaliteit

Bas Roels, WWF
'Water, mens en natuur leidend
bij de inrichting van Nederland'

Jeannette Baljeu
'Helder beleid nodig voor
opkomende stoffen'

 Vewin

24ste jaargang, nummer 4
oktober 2021

Colofon

Waterspiegel is een periodieke uitgave van Vewin, de Vereniging van waterbedrijven in Nederland. Waterspiegel brengt nieuws, achtergronden en opinies uit de wereld van (drink)water en aanverwante sectoren.

WWW.VEWIN.NL

UITGEVER

Philip Reedijk, Maas Communicatie
Maaskade 38, 3071 NB Rotterdam,
010 – 404 80 41,
www.maascommunicatie.nl

HOOFDREDACTEUR

Arjen Frentz, frentz@vewin.nl

REDACTIE

Arjen Frentz, Hans de Groene,
Amarins Komduur,
Patricia van der Linden,
Philip Reedijk
redactiewaterspiegel@vewin.nl

EINDREDACTIE

Philip Reedijk,
philip@maascommunicatie.nl

FOTOGRAFIE EN ILLUSTRATIES

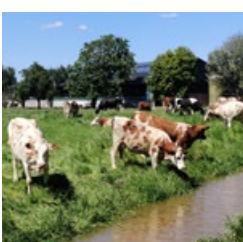
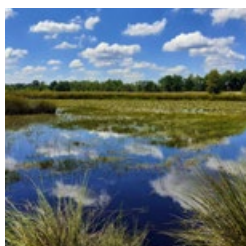
Van Beek Images,
Maas Communicatie/Tom Pilzecker,
Vewin, Shutterstock, Adobe Stock,
Robin van Houten, Rob Rokven,
Andries de la Lande Cremer, Geurt
Besseling, Wimago Photography/
Wiktor Golabek

ABONNEMENTEN

Waterspiegel wordt gratis toegezonden aan mensen die beroepsmatig betrokken zijn bij de watersector. Adreswijzigingen kunnen worden gericht aan Vewin, Postbus 90611, 2509 LP Den Haag. Verzoeken om een abonnement zijn ter beoordeling van de hoofdredactie: redactiewaterspiegel@vewin.nl.

Artikelen uit deze uitgave mogen worden overgenomen na toestemming van de uitgever. De gebruikte foto's zijn bedoeld als illustratie en hoeven niet de beschreven situatie letterlijk weer te geven. De redactie heeft zijn uiterste best gedaan om alle copyright-houders van gebruikt beeldmateriaal op te sporen. Indien u meent dat u rechthebbende bent, kunt u zich bij ons melden.

Waterspiegel wordt verzonden in een seal van biofolie. Deze mat-transparante folie is binnen 90 dagen volledig composteerbaar en mag dus in de GFT-bak. Biofolie is gemaakt van de reststoffen van maïsproducten en aardappelzetmeel.

Inhoud

Oproep aan het kabinet: 'Maak werk van watertransitie'	4
Column: Marjon Bachra (JOGG)	5
Mini-dossier Waterkwaliteit: natuurbeschermingsorganisaties 'Grote zorgen over Nederlandse waterkwaliteit'	6
WWF: 'Water, mens en natuur leidend bij de inrichting van Nederland'	7
Natuurmonumenten: 'Maatregelen stroomgebied-beheerplannen moeten strenger'	9
Mini-dossier Waterkwaliteit: provincies 'Werken aan het halen van de KRW-doelen'	16
Provincie Zuid-Holland: 'Helder beleid nodig voor opkomende stoffen'	17
Provincie Groningen: 'Beschermingsbeleid is maatwerk'	20
Hoe staat het met de WACC?	22
Waterbeeld: Zuiveringsstation op palen	23
Windturbines maken WML klimaatneutraal	24
Water sturend in de ruimtelijke inrichting	26
Nieuwe Europese Drinkwaterriichtlijn bevat belangrijke verbeteringen	28
Het Waterpaspoort van Rudmer Heerema (VVD)	30
Achterspiegel: 'Mestbeleid moet bijdragen aan bereiken waterkwaliteitsdoelen KRW'	32

Oproep aan het kabinet: 'Maak werk van watertransitie'

Jaarlijks publiceert Vewin bij de start van het parlementaire jaar op Prinsjesdag de Lobby-agenda. Dit jaar benadrukt Vewin hierin haar oproep aan het nieuwe kabinet voor een watertransitie, gericht op een klimaatrobuust systeem dat de toekomstige waterbeschikbaarheid én waterkwaliteit verzekert.

'Maatregelen stroom- gebiedbeheerplannen moeten strenger'

'De Europese lidstaten doen te weinig om de doelen uit de Kaderrichtlijn Water op tijd te halen': dat is de conclusie van het rapport 'The final sprint for Europe's rivers', dat het Wereld Natuur Fonds (WWF) en Natuurmonumenten hebben uitgebracht over de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen. Paul Vertegaal en Tom Kunzler van de vereniging Natuurmonumenten vertellen meer over de samenhang tussen waterkwaliteit en natuur, en over de uitdagingen op het gebied van waterkwaliteit.

'Beschermingsbeleid is maatwerk'

Op het gebied van waterkwaliteit blijven de provincies werken aan het behalen van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water in 2027. De grootste uitdagingen zijn de meststoffen en resten van gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw. Maar de waterkwaliteit van het oppervlakte- en grondwater kent ook nieuwe uitdagingen, zoals opkomende stoffen, PFAS, microplastics en medicijnresten. Gedeputeerde Nienke Homan (Provincie Groningen) over de noodzaak van maatwerk bij beschermingsbeleid.

Vewin publiceert Lobby-agenda 2021-2022

Oproep aan het kabinet: 'Maak werk van watertransitie'

Jaarlijks publiceert Vewin bij de start van het parlementaire jaar op Prinsjesdag de Lobby-agenda. Dit jaar benadrukt Vewin hierin haar oproep aan het nieuwe kabinet voor een watertransitie. Goed drinkwater, 24/7 uit de kraan, lijkt vanzelfsprekend, maar is het niet. De watertransitie moet gericht zijn op een klimaatrobuust systeem dat de toekomstige waterbeschikbaarheid én waterkwaliteit verzekert.

Het watersysteem loopt tegen zijn grenzen aan door droogte, verzilting en een toenemende watervraag door een groeiende economie en bevolking. De kwaliteit van de drinkwaterbronnen verslechtert bovendien door vervuiling van landbouw, industrie en huishoudens. De doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water raken buiten bereik.

Drinkwaterbedrijven staan voor grote opgaven en investeringen, en vragen meer ruimte om die aan te pakken en te realiseren.

De watertransitie vraagt politieke urgentie, samenwerking en brede maatschappelijke consensus. De drinkwatersector is daarom voorstander van een Nationaal Waterakkoord, waarbij alle partijen aan tafel zitten. Zo'n akkoord moet de zoetwaterbeschikbaarheid robuust maken, in het licht van de klimaatverandering en de groeiende vraag naar water.

Uitvoering Beleidsnota Drinkwater

Afgelopen april verscheen de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026. Hierin zet het kabinet onder meer in op waterbeschikbaarheid en verbetering van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater. Vewin heeft waardering voor de nota. De bijbehorende implementatie- en uitvoeringsagenda volgt nog. Daarin moeten concrete afspraken en acties vastgelegd worden die zorgen voor de bescherming en verbetering van kwaliteit en beschikbaarheid van bronnen, zuinig watergebruik, voldoende financieringsruimte en adequate veiligstelling van infrastructuur.

De Lobby-agenda bevat de standpunten van Vewin over deze en andere belangrijke dossiers die in het politieke jaar 2021-2022 op de agenda staan. Vewin formuleert de standpunten van de drinkwatersector in nauwe samenwerking met haar tien leden.

Bekijk hier de Lobby-agenda 2021-2022:

‘NATIONAAL WATERAKKOORD
OM WATERTRANSITIE IN
GANG TE ZETTEN’

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat Marjon Bachra, directeur-bestuurder JOGG.

Elke druppel telt

Als mens bestaan we voor zo'n 50% uit water. We hebben het nodig om goed te kunnen groeien en functioneren. Voor een gezonde leefstijl is water drinken dus ónmisbaar. Elke druppel telt. En laat ons kraanwater in Nederland nu van een enorm hoge kwaliteit zijn. Kraanwater is in Nederland overal. Het is lekker, gezond en vaak nog gratis ook!

Je zou daarom denken dat water drinken voor iedereen in ons land normaal is. Maar dat is toch niet het geval. Net als voor veel andere gezonde opties geldt namelijk dat onze leefomgeving het niet altijd makkelijk maakt om daarvoor te kiezen. Sterker nog, we worden voortdurend verleid tot het nuttigen van veel en ongezonde voeding én we bewegen steeds minder. Het resultaat: een ongezonde leefstijl. Met alle negatieve gevolgen voor onze samenleving van dien.

JOGG wil dat veranderen. Samen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven werken we daarom aan het gezonder maken van de leefomgeving van kinderen en jongeren. Want een gezonde toekomst begint bij een gezonde jeugd. Met de integrale JOGG-aanpak zetten we in op een verandering van beleid. Beleid dat er uiteindelijk toe moet leiden dat de gezonde keuze de makkelijkste wordt. Daarmee werken we aan een leefstijltransitie: de omslag van ongezond naar gezond leven.

Op 22 september was het weer Nationale Kraanwaterdag. Een dag, georganiseerd door de tien Nederlandse drinkwaterbedrijven, waarop kinderen les krijgen over waarom kraanwater drinken een gezonde en duurzame keuze is. Als partner pakken wij deze dag met beide handen aan om drinkwaterbeleid onder de aandacht te brengen. Want in nieuwe JOGG-gemeenten is het organiseren van een vijfdaags-drinkwaterbeleid vaak een van de eerste stappen die worden gezet in de richting van een gezondere leefomgeving. Zeker op scholen levert dat namelijk direct en snel een grote winst op; kinderen consumeren ruim 6 kilo suiker per jaar uit zoete dranken die ze tijdens schooltijd drinken. Door over te gaan op water is dat dus 6 kilo suiker per jaar minder. En minder pakjes drinken betekent bovendien een hoop minder afval.

Toch: door water drinken de norm te maken zijn we er helaas nog niet. Gezonde voeding en voldoende beweging verdienen óók onze aandacht. En niet te vergeten de factoren die een (on)gezonde leefstijl mede beïnvloeden, zoals de wijk waarin je opgroeit, de vaardigheden die je hebt geleerd, de mensen waarmee je samenleeft of je financiële situatie.

Om een omgeving te creëren waarin alle kinderen en jongeren gezond kunnen opgroeien, is daarom iedereen nodig. Van het ministerie van VWS tot het ministerie van SZW. Van schooldirecteur tot supermarktmanager, van gemeenteraadslid tot wijkontwerper en van buurtsportcoach tot jongerenwerker. Of denk bijvoorbeeld aan een drinkwaterbedrijf, dat kan zorgen voor watertappunten in de buurt. Maar ook buiten je werk, bij je sportclub of de school van je kinderen kun je je stem laten horen.

Kortom, ongeacht je professionele rol: iedereen kan direct of indirect zijn of haar steentje bijdragen aan een gezondere leefomgeving. En willen we een maatschappij waar gezond kunnen leven het uitgangspunt is, dan móeten we dat samen doen. Elke druppel telt.

Samen maken we gezond gewoon.

Marjon Bachra, directeur-bestuurder JOGG

Mini-dossier Waterkwaliteit: natuurbeschermingsorganisaties

‘Grote zorgen over Nederlandse waterkwaliteit’

‘De Europese lidstaten doen te weinig om de doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) op tijd te halen’: dat is de conclusie van het rapport ‘The final sprint for Europe’s rivers’, dat het Wereld Natuur Fonds (WWF) en Natuurmonumenten (NM) – samen met andere Europese natuurbeschermingsorganisaties – hebben uitgebracht over de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen. Wat zijn volgens deze natuurorganisaties de grootste uitdagingen op het gebied van waterkwaliteit in de komende jaren?

WWF: 'Water, mens en natuur leidend bij de inrichting van Nederland'

Bas Roels is zoetwaterexpert en programmamanager Rivieren en delta bij WWF Nederland. Wat betekenen de slechte prestaties van Nederland bij het halen van de doelen van de KRW voor de natuur?

Roels: 'Het grootste probleem is eigenlijk dat men in de discussie rondom de KRW doel en middel aan het verwarren is. Het doel is niet zozeer dat wij voldoen aan de KRW-regels, het doel is dat ons water schoner wordt. Wij willen een schoner, mooier en gezonder Nederland, waar mensen met plezier en in gezondheid wonen en werken. De KRW is daarbij een fantastisch instrument, een monument waarin alle Europese lidstaten hun gezamenlijke ambitie hebben vastgelegd: gezond water in de rivieren, meren en vaarten, voor mens en natuur. Maar na een goede start lijkt dat doel nu toch niet gehaald te gaan worden. Wij maken ons daar grote zorgen over.'

'De natuur kan niet zoals de mens een extra zuivering aanzetten en lijdt echt door de slechte waterkwaliteit. Het WWF rapporteert hier al jaren over, maar we moeten vaststellen dat de maatregelen uit de stroomgebiedbeheerplannen nog steeds bij lange na niet voldoende zijn om de KRW-doelen te halen. Intussen gaat de discussie aan de beleidstafels vaak over de juridische aansprakelijkheid, in plaats van over de aanpak van de problemen.'

Nutriënten en verdroging

'Vooropstaat dat de nutriëntenbelasting en de verdroging belangrijke veroorzakers van de problemen met waterkwaliteit en natuur zijn. De mestgift is door alle uitzonderingen, die de Nederlandse landbouwsector in Brussel heeft, veel hoger dan de gewassen nodig hebben. Hierdoor komen veel voedingsstoffen, zoals stikstof, nitraat en fosfaat, in de bodem en in het oppervlaktewater terecht. Daarnaast worden er grote hoeveelheden mest illegaal uitgereden. Zolang dat niet verandert, verbetert de waterkwaliteit niet.'

'Verdroging heeft te maken met klimaatverandering, maar ook met het watergebruik door bijvoorbeeld de landbouw, die in droge perioden veel ondiep grondwater oppompt voor beregening van gewassen. Hierdoor daalt het grondwaterpeil en verdroogt de lokale natuur, zeker op zandgronden. De drinkwaterbedrijven pompen op

Bas Roels, zoetwaterexpert en programmamanager Rivieren en delta, WWF Nederland.

sommige plekken ook ondiep grondwater op en hebben daarmee ook een negatieve invloed op de natuur.'

Ruimtelijke opgave

'Deze problematiek is zo breed dat er niet één partij is die voor een oplossing kan zorgen. Het gaat om waterkwaliteit én over de ruimtelijke opgave. Dat we de KRW-doelen niet halen, heeft ook te maken met de manier waarop we ons land, de landbouw en de natuur hebben ingericht. Onze landbouw is veel te intensief georganiseerd en neemt te veel oppervlakte in beslag in een klein land. Met onevenredige gevolgen voor de omgeving, de natuur en de natuurlijke hulpbronnen zoals het water. Het is de taak van alle stakeholders om samen tot een sluitende aanpak te komen; doorgaan op de bestaande weg leidt nergens toe, zoveel is inmiddels wel duidelijk.'

Andere landinrichting

'We zullen een transitie moeten maken naar een andere ruimtelijke indeling van functies, waarbij natuurlijke aspecten leidend zijn voor het landgebruik. Dus de functie volgt water en natuur, en niet, zoals nu, andersom. Ook de manier waarop we ons oppervlaktewater hebben 'ingesnoerd', is een belangrijke uitdaging. Er zal nóg meer 'ruimte voor de rivieren' moeten komen, met meer

natuurlijke oplossingen om de gevolgen van overstromingen en droogte op te vangen. De overgangen tussen zoet en zout water in onze delta zijn in het verleden vrijwel allemaal gesloten door waterkeringen, maar zouden vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie, kwaliteitsverbetering van het water en zelfs veiligheid meer geopend moeten worden.'

Wat moet er volgens u gebeuren om de KRW-doelen te halen?

Roels: 'Het eenvoudige antwoord is repressieve maatregelen: strengere maatregelen en strikter handhaven. Boven een bepaalde grens alle grondwateronttrekkingen of het injecteren van mest stoppen, bijvoorbeeld. Maar daarmee verplaats je het probleem richting de landbouwondernemers, dus die zul je ook een oplossing moeten bieden. Dat betekent dat er een heldere visie moet komen over de nieuwe inrichting van ons land: welke functies wil je waar hebben? In de praktijk zie je nu dat niemand wil beginnen met het leggen van deze puzzelstukjes, uit angst om dan de rekening van de plannen te moeten betalen.'

Meer leiderschap

'Er zal dus eerst een mentaliteitsverandering bij bestuurders moeten komen. Het gaat niet om zelf veilig in je comfortzone blijven, maar om het leveren van een bijdrage aan de oplossing van deze veelomvattende problematiek. Daarbij zullen mensen en organisaties boven zichzelf moeten uitstijgen en daar is leiderschap en moed voor nodig. Nederland heeft eerder laten zien dat dit kan, bijvoorbeeld toen de Rijn een jaar of vijftig geleden een soort open afvoer van chemische middelen was geworden. Er is toen in korte tijd, via de KRW, veel bereikt op het gebied van waterkwaliteit, maar sindsdien stokt het weer een beetje. Wat mij betreft is het weer tijd voor dit soort leiderschap.'

Wat kunnen natuurorganisaties en drinkwaterbedrijven zelf doen?

Roels: 'Drinkwaterbedrijven mogen wat mij betreft wat meer over hun eigen schaduw heen stappen, bijvoorbeeld bij zo'n vraagstuk als het openzetten van de waterkeringen in de delta en de verzilting van de oppervlaktewateren in het kustgebied. Dat lijkt mij bij uit-

stek een onderwerp waarop de drinkwatersector kan loskomen van alleen maar focussen op haar kerntaken en inlaatpunten, en verantwoordelijkheid kan pakken voor het nationale belang door ongevraagd te schetsen hoe zij een bijdrage aan de oplossing kunnen leveren. De drinkwaterbedrijven vormen een belangrijke speler in dit veld en mogen hun positie best wat meer invullen en uitdragen. Dat geldt ook voor andere regio's waarin ze actief zijn. Ik zou wel wat meer daadkracht willen zien op het gebied van het zoeken naar natuurlijke oplossingen voor de waterkwaliteitsproblematiek.'

Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers

'Natuurorganisaties kunnen een rol spelen bij het sterker maken van het maatschappelijk middenveld, om zo de geesten rijp te maken voor nieuw beleid en draagvlak in de Tweede Kamer. Daarnaast zijn wij als WWF actief in allerlei samenwerkingen zoals de brede Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers. Hier is enorm veel kennis verzameld over hoe je met veranderingen in de inrichting van gebieden en functiecombinaties grote kwaliteitswinst voor mens en natuur kunt maken.'

Welke boodschap wilt u meegeven aan het nieuwe kabinet?

Roels: 'Maak concreet afrekenbare doelstellingen van alle mooie beleidsvoornemens over werken met natuurlijke oplossingen in ons watersysteem. Als je via het spoor van nature-based solutions kijkt naar de vraagstukken op het gebied van waterkwaliteit, -kwaliteit en -veiligheid, krijg je de beste oplossingen voor maatschappij, landschap, mens en natuur. Leg vast dat bij elke ingreep of elk project eerst met deze blik naar de opgave gekeken moet worden. Dan wordt de KRW vanzelf weer een instrument op weg naar een mooier en beter Nederland.'

'AANDACHT VOOR NIEUWE RUIM-
TELIJKE INRICHTING NEDERLAND'

Links: Tom Kunzler, senior medewerker Public Affairs Landbouw & Water en Paul Vertegaal, Expert Water en natuur, Natuurmonumenten.

Natuurmonumenten: 'Maatregelen stroomgebiedbeheerplannen moeten strenger'

Expert Water en natuur Paul Vertegaal en senior medewerker Public Affairs Landbouw & Water Tom Kunzler van de vereniging Natuurmonumenten vertellen meer over de samenhang tussen waterkwaliteit en natuur.

Kunzler: 'Natuurmonumenten zet zich in voor alle natuur en biodiversiteit, maar water heeft wel onze bijzondere aandacht. Water is de bron van alle leven en daar moet je dus zuinig op zijn en goed mee omgaan. De waterkwaliteit in Nederland is slecht, we bungelen op verschillende vlakken onderaan de spreekwoordelijke lijstjes. Dat heeft een aantal oorzaken, maar de voornaamste zijn de uit- en afspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen uit de landbouw naar het oppervlakte- en grondwater.'

'Daarnaast is verdroging een grote uitdaging. De klimaatverandering leidt onder andere tot langere en heftiger droge perioden, die

slecht zijn voor de Nederlandse natuur. Juist dan wordt er – vooral door de landbouw – veel ondiep grondwater gebruikt voor beregning. Ook stijgt de drinkwatervraag in warme en droge perioden extra. Daarnaast stroomt er in die perioden weinig water door de rivieren en is het percentage vervuiling dus hoger dan in natte perioden.'

Vertegaal: 'De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) eist dat de waterkwaliteit verbetert en sowieso niet verder verslechtert. Het beeld voor Nederland is niet positief. In de praktijk zien wij de afgelopen jaren met name in landbouwsloten zelfs een verslechtering van

de waterkwaliteit, door mest en pesticiden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de zogeheten derogatiebedrijven: boeren die een uitzonderingspositie hebben gekregen onder de Europese Nitraatrichtlijn en meer mest mogen injecteren op grasland. Inmiddels staat vast dat de belasting door stikstof en nitraat dé belangrijkste reden is voor het niet behalen van de KRW-doelen en dat ons land dus in overtreding is van deze Europese regelgeving.'

Kunzler: 'Het behalen van de doelen van de KRW is al twee keer zes jaar uitgesteld, van 2015 naar 2021, en uiteindelijk naar 2027. Inmiddels heeft de minister laten weten dat ook in 2027 de doelen waarschijnlijk niet gehaald zullen worden. Wij maken ons daar ernstig zorgen over, voor de natuur, maar ook voor de mogelijke juridische en economische effecten. Er is nu dus echt actie nodig.'

'Het is nog maar de vraag of de landbouw in de toekomst kan blijven rekenen op de derogatierechten zoals in het verleden. Met name in droge jaren worden fosfaat en stikstof uit geïnjecteerde mest niet voldoende opgenomen door de gewassen, maar komen toch deels in de bodem en het water terecht. Ook 'verdwijnt' er mest: er wordt meer mest geproduceerd dan correct kan worden toegepast en wordt geëxporteerd. Dat betekent dat er nog steeds illegaal mest wordt gedumpt.'

'Vanwege deze verslechtering en de handavingsrisico's kan de Commissie besluiten geen derogatie meer te verlenen. Nederland

kan ook in gebreke worden gesteld wegens strijd met het verslechteringsverbod. Ook kan de Commissie actie ondernemen als blijkt dat het water in 2027 niet aan de KRW-eisen voldoet. Wanneer de nieuwe Nederlandse plannen dit najaar niet voldoende blijken te zijn om de waterdoelen te halen in 2027, kan de overheid via de Nederlandse rechter tot extra actie worden gemaand. Een rechterlijke uitspraak hierover kan grote gevolgen hebben voor de Nederlandse economie.'

Hoe kijken jullie aan tegen zaken zoals medicijnresten en opkomende stoffen?

Vertegaal: 'Uiteraard hebben ook deze bedreigingen van de waterkwaliteit onze aandacht. Maar de natuur is een complex geheel en van veel chemische stoffen is nog onvoldoende bekend of en hoe ze invloed hebben op de ecologie en de waterkwaliteit. Wel zijn er veel aanwijzingen dat dit effect heeft op waterorganismen zoals vissen en waterinsecten, die het ook in het veld moeilijk hebben. De bewijslast is echter nog lastig te leveren. Bij nutriënten (stikstof, fosfaat, nitraat), bestrijdingsmiddelen en verdroging staat als een paal boven water dat ze slecht zijn voor de natuur. Vandaar dat wij als Natuurmonumenten daarop focussen.'

Wat betekenen deze uitdagingen voor de natuur, waar maken jullie je het meeste zorgen over?

Vertegaal: 'De effecten van de verdroging zijn het meest zichtbaar, met name op de zandgronden: lage waterstanden, droogvallende vennen en beken, opgedroogde veengebieden. Met als

gevolg dat bomen en struiken verdorren, en insecten, amfibieën en planten verdwijnen.’

Kunzler: ‘Dan kun je denken: ‘Wat maakt één orchideeënsoort minder nou uit?’. Maar als je weet dat sinds 1900 ruim 85% van alle inheemse biodiversiteit is verdwenen, dan snap je dat we erg zuinig moeten zijn op alles wat ons nog rest.’

Veenoxidatie is grote CO₂-bron

Vertegaal: ‘Een ander effect van de verdroging is dat het veen aan de lucht wordt blootgesteld en oxideert, met een dubbel negatief effect. Uit het afgebroken veen komen voedingsstoffen in het voedselarme bodemsysteem terecht én er wordt meer CO₂ uitgestoten. Deze veenoxidatie is in het Nederlands Klimaatakkoord aangewezen als één van de grootste CO₂-bronnen in de sector landgebruik. Om dit tegen te gaan, zullen grote landbouw- en natuurgebieden op veen moeten worden vernat. Sowieso pleiten wij voor veel meer aandacht voor het vasthouden van water.’

Kunzler: ‘Op het gebied van waterkwaliteit is sinds de jaren 70 van de vorige eeuw wel vooruitgang geboekt, onder andere door het uitbreiden van de zuivering op de riool- en afvalwaterzuiveringen en bij de industrie. Maar tegelijkertijd is de landbouw – de grootste nutriëntenbron voor het watersysteem – enorm geïntensiveerd, met meer diffuse vervuiling als gevolg. In enkele grote watersystemen die wij beheren, zagen wij aanvankelijk een verbetering van de waterkwaliteit, maar dat stagneert inmiddels al jaren. Verschillende waterschappen en ook het RIVM en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) geven aan dat ze de laatste jaren een verslechtering van de waterkwaliteit van het boezemwater constateren.’

Vertegaal: ‘De knelpunten die wij voor de natuur zien, zijn volgens mij ook van groot belang voor de drinkwatersector. Schoner en voldoende oppervlakte- en grondwater leiden niet alleen tot winst voor de natuur, maar zorgen er ook voor dat de drinkwaterbedrijven hun wettelijke taken goed kunnen uitvoeren en de kwaliteit van hun eindproduct kunnen blijven garanderen.’

Wat moet er volgens jullie gebeuren om de KRW-doelen tijdig te halen?

Vertegaal: ‘Er is een scherper beleid nodig op het gebied van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. De overheid moet echt nadenken over de vraag of we het met uitzonderingen en vrijwillige maatregelen gaan halen, zoals tot nu toe is gebeurd. Als je kijkt naar de resultaten, zeggen wij: ‘Dit werkt niet!’’

Minder vrijblijvend

‘Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) bijvoorbeeld is een zeer zinvolle poging om boeren vrijwillig te laten overgaan naar duurzame landbouw. Volgens het stroomgebiedbeheerplan doen 15.000 boeren mee met het DAW, dat klinkt veelbelovend. Maar dat betreft nog slechts een kwart van het totaal aantal boeren. En als je goed kijkt, zie je dat sommigen alleen aan een studiegroepje deelnemen, anderen aan een pilot, op losse onderdelen, zonder veel samenhang. Alles opgeteld levert het gewoon niet genoeg op. Het PBL heeft in zijn analyse van de waterkwaliteit in 2020 geconstateerd dat het maatregelenprogramma van de stroomgebiedbeheerplannen in de huidige vorm niet voldoende is om de KRW-doelstellingen te halen.’

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Kunzler: ‘Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU zou eigenlijk de overstap naar duurzame landbouw meer moeten

stimuleren, maar helaas zien we daar – ook in de nieuwste versie – nog niet veel van terug. Wel heeft Nederland in het Nationaal Strategisch Plan dat naar aanleiding van het GLB moet worden opgesteld, veel ruimte om duurzame keuzes te maken. Wij kunnen het ons niet permitteren om hier maar een minimale inspanning te leveren. We zullen boeren echt meer moeten gaan belonen om de overstap naar natuurinclusieve landbouw te maken.’

Gebiedsgerichte aanpak

Vertegaal: ‘Het draait in de kern om drie zaken: de structurele aanpak van vermessing, het vasthouden van water en de transitie naar een natuurinclusieve en duurzame landbouw. We denken daarbij niet dat er nieuwe instrumenten nodig zijn, maar dat we bestaande instrumenten anders kunnen inzetten. Wij willen prioriteit geven aan zogeheten integrale overgangszones. Dat zijn gebieden rondom natuurgebieden waar bijvoorbeeld natuurinclusieve landbouw en recreatie mogelijk zijn en tegelijkertijd het natuurgebied beschermen. In deze zones zou je op korte termijn samen met de gebruikers gebiedsgerichte maatregelen kunnen nemen, met financiële steun van bijvoorbeeld het Programma Natuur, het GLB of koolstofcertificaten. Ik denk dat er hier ook een rol is weggelegd voor de drinkwaterbedrijven en de terreinen die zij beheren.’

Wat verwachten jullie van het Rijk en de andere overheden bij verbetering van de waterkwaliteit?

Kunzler: ‘Er is meer centrale regie nodig, zowel op het gebied van de verdroging als van landinrichting. Dat laatste vereist dat je echt fundamenteel anders gaat kijken naar de inrichting van een gebied en het landgebruik. Voor lokale overheden is het vaak moeilijker om de harde keuzes te maken die daarbij nodig zijn.’

‘NUTRIËNTEN, BESTRIJDINGS- MIDDELEN EN VERDROGING ZIJN GROOTSTE KNELPUNTEN’

‘De Europese regels, zoals de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, moeten leiden tot ambitieuze nationale plannen om ons water te beschermen. Ook het toezicht en de handhaving moeten worden aangescherpt. Daarnaast is een andere landinrichting nodig en moet de overheid de ontwikkeling van een duurzaam verdienmodel voor extensieve landbouw stimuleren.’

Landinrichting

Vertegaal: ‘Gezien de enorme opgaven die er liggen voor natuur, water en droogte, is meer coördinatie op landelijk niveau zeer gewenst. Een landelijke organisatie zou een belangrijke rol kunnen spelen bij de grote veranderingen in landinrichting die eraan zitten te komen, vanwege de landbouw- en energietransitie, maar ook door de noodzaak van het beter vasthouden van water en het instellen van integrale overgangszones.’

Wat kunnen natuurorganisaties en drinkwaterbedrijven zelf doen?

Kunzler: ‘Wij doen hier als Natuurmonumenten al het maximale aan, dat is waarvoor wij op aarde zijn. In de natuurgebieden die wij beheren, nemen we alle maatregelen die mogelijk zijn. Zo gebruiken wij geen bestrijdingsmiddelen, zelfs niet bij invasieve exoten. Ook zijn we continu bezig met vernatting van onze terreinen. Voor

boeren die bij ons landbouwgrond pachten of bewerken, hebben wij de cursus 'Natuurbeheer en Ondernemerschap' ontwikkeld. Hiermee kunnen ze de gezondheid van bodem en water en natuur een volwaardig onderdeel van hun bedrijfsvoering maken. Maar met onze eigen maatregelen in natuurgebieden redden we het bij lange na niet. Daarvoor zijn we te afhankelijk van wat er aan invloeden van buitenaf op de natuur afkomt.'

Vertegaal: 'De echte winst moet nu worden behaald in de overgangszones rondom onze natuurgebieden, waar sprake is van duurzamer grondgebruik, minder stikstof en hogere grondwaterpeilen. Dat wordt ook erkend in het Natuurpact en het Programma Natuur en is ronduit een taak van de overheid. Toch zijn we zelf maar vast begonnen en kijken we met boeren, bedrijven en bewoners rondom onze natuurgebieden naar functiecombinaties. Een voorbeeld is het project 'Rotterdam de boer op' in Midden-Delfland. Hier zijn we actief met consumenten, boeren en leveranciers aan de slag om de keten van boer tot bord zo kort mogelijk te maken en tegelijkertijd de natuur te versterken.'

Kunzler: 'Een ander voorbeeld is het ontwikkelen van koolstofcertificaten voor de vrije markt, met de Stichting Nationale Koolstofmarkt. Hiermee ontstaat een verdienmodel voor het vernatten van natuur en landbouw op veen, met reductie van CO₂-emissies als nevendoeel. We overleggen met alle betrokken partijen

en proberen waar mogelijk lokale en regionale samenwerkingen tot stand te brengen. Verder dragen we onze standpunten actief uit in Den Haag en Brussel.'

Vertegaal: 'Met drinkwaterbedrijven praten we al langer over hoe we in samenhang met natuur kunnen werken aan bescherming van ons water door middel van natuurlijke processen. Veel hiervan is al in de praktijk gebracht, maar de samenwerking mag van ons nog wel wat structureler. We zien dat de drinkwatersector vaak in grote projecten denkt, zoals de grootschalige infiltratie van oppervlaktewater op de Veluwe of in Salland. Wij zijn ervan overtuigd dat we met kleinschalige, gebiedsgerichte maatregelen samen sneller veel meer kunnen bereiken. Want winst voor de natuur is ook winst voor de drinkwatervoorziening.'

'VERPLICHTENDE MAATREGELEN OM WATER TE BESCHERMEN NIET SCHUWEN'

Welke boodschap heeft u voor het nieuwe kabinet?

Kunzler: 'We vragen allereerst om een snelle en ambitieuze invulling van de stroomgebiedbeheerplannen, het Actieprogramma Nitraat en de nationale invulling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Wanneer in deze dossiers de juiste keuzes worden gemaakt, kunnen we de waterkwaliteit verbeteren, verdroging tegengaan en hiermee dus de KRW-doelen in 2027 wél halen. Maatregelen met een meer verplichtend karakter om ons water te beschermen, moeten daarbij niet geschuwd worden.'

'Daarnaast pleiten wij voor meer centrale regie op landgebruik en de realisatie van overgangszones rondom natuurgebieden. Tot slot vragen wij het kabinet met klem snel te gaan werken aan het toekomstige duurzame verdienmodel voor de Nederlandse landbouw. We hebben onze boeren namelijk hard nodig om ons water te beschermen, maar dan moet landbouw die ons water beschermt, wél lonen.'

Peilbuis om de grondwaterstand te meten in het Mantingerbos en de Mantingerweiden (Drenthe).

Extra maatregelen nodig voor verbetering waterkwaliteit

Vewin heeft in de tweede helft van september een zienswijze ingediend op het Ontwerp Nationaal Water Programma en bijbehorende stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2022-2027, die ter inzage liggen. De maatregelen in deze plannen moeten, samen met die uit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn dat tot half oktober ter inzage ligt, het tijdig halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027 verzekeren. Dit betreft ook grond- en oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie.

Vewin constateert dat de voorliggende plannen de KRW-doelen niet halen in 2027 en dus tekortschieten. Er is meer ambitie nodig om de waterkwaliteitsdoelen uit de KRW daadwerkelijk te bereiken en Vewin pleit voor meer prioriteit voor de bronnen voor drinkwater, meer regie vanuit het Rijk en goede monitoring van de uitvoering van maatregelen en de effecten daarvan voor de waterkwaliteit.

Deadline is en blijft 2027

Voor wat betreft het tijdig halen van de KRW-doelen staat in de plannen dat het voldoende is alle maatregelen die nodig zijn, uiterlijk in 2027 uit te voeren. De doelen mogen dan op een later moment worden bereikt. Vewin is van mening dat het zaak is meer ambitie te tonen. Het uitgangspunt moet zijn alles op alles te zetten om de KRW-doelen wel uiterlijk in 2027 te halen. Dat is de hoofddoelstelling van de KRW. Het behalen van de doelen is al twee keer uitgesteld, want oorspronkelijk hadden de doelen al in 2015 bereikt moeten worden.

Geef prioriteit aan verbeteren kwaliteit bronnen voor drinkwater

De kwaliteit van de bronnen voor drinkwaterproductie staat onder toenemende druk en is de afgelopen jaren niet significant verbeterd. Uit de planMER van het NWP blijkt dat de KRW-doelen met de huidige maatregelen naar verwachting niet gehaald worden. Over vrijwel de hele linie is hiervoor dus extra inspanning nodig. Over de drinkwaterbronnen stelt de analyse dat het nog niet inzichtelijk is of de doelen hiervoor gehaald kunnen worden met de maatregelen die nu voorzien zijn.

Vewin verwacht dat doelbereik in 2027 voor drinkwaterbronnen met de huidige maatregelen niet haalbaar is. Voor de oppervlaktewaterkwaliteit van de grote rivieren geldt dat de KRW-doelen niet in zicht zijn. Dezelfde conclusie kan getrokken worden voor de bronnen van drinkwater uit dat oppervlaktewater.

Daar waar grondwater wordt gebruikt voor drinkwaterproductie schatten de drinkwaterbedrijven in dat de KRW-doelen niet gehaald worden met de voorgenomen maatregelen in de SGBP's, het 7e NAP en de gebiedsdossiers. Verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen moet daarom prioriteit krijgen in de plannen.

Aanpassing van de plannen en goede monitoring

Vewin pleit voor het volgende:

- Maak op korte termijn inzichtelijk welk maatregelenpakket nodig is om uiterlijk in 2027 de KRW-doelen voor de bronnen voor drinkwaterproductie te halen (zowel oppervlaktewater als grondwaterwinnings). Neem dit maatregelenpakket alsnog op in de SGBP's en het 7e NAP. Hierbij moet een relatie gelegd worden met de uitvoeringsprogramma's van de gebiedsdossiers en met de implementatie- en uitvoeringsagenda van de Beleidsnota Drinkwater, zodat een samenhangend totaalpakket ontstaat;
- Het Rijk moet regie gaan voeren op de voortgang van de uitvoering van dit samenhangende maatregelenpakket, gericht op tijdige doelrealisatie bij de bronnen voor drinkwaterproductie. Hierbij moet het principe van bronaanpak en 'de vervuiler betaalt' veel meer dan nu de basis zijn van de voorgenomen maatregelen;
- Waterkwantiteit moet duidelijker aan de orde komen in de beschrijving van het doelbereik en de gekozen maatregelen, in relatie tot de waterkwaliteitsvraagstukken. Dit onder andere in het licht van de noodzaak van een watertransitie, waarvoor Vewin en de Unie van Waterschappen eerder dit jaar pleitten;
- Zorg voor reguliere monitoring van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen en van de verbetering van de waterkwaliteit van drinkwaterbronnen. Neem dit op in het NWP, de SGBP's en het 7e NAP. Breng ook bijsturingsopties in beeld en zorg voor gerichte interventie wanneer nodig;
- Blijf werken aan verdere verbetering van de waterkwaliteit, ook als de KRW-doelen in zicht of behaald zijn. Voor de bronnen voor drinkwaterproductie is het KRW-doel voor de langere termijn immers een zodanige waterkwaliteit dat de zuiveringsinspanning voor drinkwaterproductie verlaagd kan worden.

Mini-dossier Waterkwaliteit: provincies

Werken aan het halen van de KRW-doelen

Op het gebied van waterkwaliteit blijven de provincies werken aan het behalen van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027. De grootste uitdagingen zijn de meststoffen en resten van gewasbeschermingsmiddelen, afkomstig vanuit de landbouw. Maar de waterkwaliteit van het oppervlakte- en grondwater kent ook nieuwe(re) uitdagingen, zoals opkomende stoffen, PFAS, microplastics en medicijnresten.

Jeannette Baljeu, gedeputeerde Provincie Zuid-Holland.

Provincie Zuid-Holland: 'Helder beleid nodig voor opkomende stoffen'

Jeannette Baljeu heeft als gedeputeerde in Zuid-Holland waterkwaliteit in haar portefeuille. Wat zijn volgens haar de grootste uitdagingen voor de provincies in de komende jaren?

Baljeu: 'Onze inzet is de komende jaren echt gericht op het behalen van de KRW-doelen. Dat kunnen we als provincie niet alleen, daarvoor hebben we de steun nodig van alle partijen die met hun handelen de waterkwaliteit beïnvloeden, dus niet alleen de watersector zelf. Als eerste gaat het daarbij om het Rijk, als systeemverantwoordelijke, en natuurlijk de waterschappen en de drinkwaterbedrijven. Maar ook de landbouw, de industrie en de inwoners van ons gebied hebben hierbij een rol te spelen.'

Gezamenlijke uitdaging

'Dé uitdaging in de komende jaren is voor ons om samen de waterkwaliteit van het oppervlaktewater in het algemeen goed te krijgen en te houden. Voor Zuid-Holland is oppervlaktewater een zeer belangrijke bron voor de productie van drinkwater, rechtstreeks of via infiltratie in rivieroeveren. Ook hebben we een zoetwatervoorraad in de duinen. Verder is een goede oppervlaktewaterkwaliteit natuurlijk ook van belang voor de recreatie, als zwem- of viswater, en voor de landbouw.'

Herziening EU-richtlijnen

'Er zijn momenteel verschillende relevante ontwikkelingen in Europa, zoals de normstelling voor opkomende stoffen, PFAS en medicijnresten, en aanscherping van diverse bestaande emissierichtlijnen, waaronder die voor stedelijk afvalwater, duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, en industriële emissies. Dat is wel de rode draad in alle waterdossiers: er zijn veel verantwoordelijke partijen en veel belangen die in balans moeten worden gebracht.'

Samenhang met klimaatadaptatie

'Bij de afweging tussen de belangen van de energietransitie, de klimaatadaptatie en de drinkwatervoorziening heeft die laatste een

---

'INZET ECHT GERICHT OP
BEHALEN KRW-DOELEN'

‘HERZIENING DIVERSE EUROPESE RICHTLIJNEN VAN BELANG VOOR WATERKWALITEIT’

---

hoge prioriteit gekregen. In Zuid-Holland hebben wij te maken met veel aanvragen voor vergunningen voor geothermie, vooral in de stedelijke gebieden. Om de drinkwatervoorziening in onze provincie veilig te stellen, hebben wij een aantal gebieden uitgesloten voor geothermie. Zo is er een lange strook beschermd duingebied langs de kust, waar infiltratie van rivierwater in de duinen plaatsvindt en waar geen boringen naar aardwarmte mogen plaatsvinden. Dit geldt ook voor gebieden langs de rivieren waar bijvoorbeeld nieuwe ‘aanvullende strategische (zoetwater)voorraden’ worden beschermd. Deze gebieden zijn van belang om de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland in de toekomst veilig te stellen.’

Zorgen over grote rivieren

‘Als provincie hebben wij via het Regionaal Bestuurlijk Overleg voor het Stroomgebied goed zicht op wat er in de grote rivieren speelt. Wij zijn voor onze drinkwatervoorziening met name afhankelijk van de Maas en Rijn. In de droge perioden zien wij het percentage vervuiling van het aangevoerde water stijgen, wat natuurlijk een probleem kan opleveren voor de drinkwaterzuivering. Hierbij is dus de herziening van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en van de Richtlijn Industriële Emissies van groot belang.’

‘Ook leidt lage afvoer op de Maas en de Rijn tot het verder binnendringen van zout zeewater in het achterland. Dat betekent dat het kan voorkomen dat de inname van oppervlaktewater langs de rivieren in een lange droge periode tijdelijk gestopt moet worden vanwege het te hoge zoutgehalte. Dat is zorgelijk! Tegelijkertijd blijft de watervraag stijgen: in droge perioden, maar ook door de groei van de bevolking en de economie. We zullen dus moeten zorgen voor voldoende water van goede kwaliteit.’

Wat kan de provincie doen om te zorgen dat de waterkwaliteit verbetert?

Baljeu: ‘Vanwege de vele betrokken partijen is samenwerken, verbinden en relevante onderwerpen zoveel mogelijk op één tafel leggen essentieel om tot oplossingen te komen. Je zult de grote actuele vraagstukken dus integraal moeten benaderen, in samenhang.’

Integrale aanpak

‘Zo hebben wij in onze polders te maken met bodemdaling, wat gevolgen heeft voor de mogelijke functies in zo’n gebied. Wij bekijken dan hoe we vraagstukken aan elkaar kunnen koppelen, in dit geval bijvoorbeeld het verplaatsen van landbouwbedrijven gecombineerd met natuurontwikkeling en verbetering van de waterkwaliteit.’

‘Het nieuwe Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid gaat ook uit van zo’n integrale aanpak. Via onze Omgevingsdiensten en via vergunningverlening beschikken wij over een aantal bevoegdheden en middelen om hier gericht op te handelen. Het stikstof-dossier is ook een actueel voorbeeld, waarbij afstemming van de aanpak met het waterkwaliteitsbeleid erg belangrijk is vanwege de nutriëntenproblematiek: de fosfaat- en nitraatbelasting.’

‘WATERKWALITEIT HOOG OP DE AGENDA, PROVINCIAAL, NATIONAAL ÉN INTERNATIONAAL’

Welke rol ziet u weggelegd voor het Rijk?

Baljeu: ‘De kwaliteit van ons oppervlaktewater is rechtstreeks afhankelijk van hoe men daar in onze buurlanden mee omgaat. Het Rijk kan ons helpen bij de contacten met de bovenstroomse landen langs de grote rivieren. Voor de Rijn wordt er al heel lang samengewerkt via een internationale commissie, maar voor de Maas mag wel wat meer internationale ministeriële aandacht komen. Temeer omdat die rivier langzamerhand echt een knelpunt begint te worden, zowel vanuit kwalitatief als kwantitatief oogpunt. Dat zou de inzet moeten zijn van het Rijk in de onderhandelingen in de Europese Raad van milieuministers.’

Hoe kijkt u aan tegen het al dan niet halen van de KRW-doelen in 2027?

Baljeu: ‘Wij hebben als provincies gezegd: ‘We blijven streven naar het op tijd halen van de doelen’ en daar wordt stevig op ingezet. Tegelijkertijd zijn we ook afhankelijk van externe factoren waarop we weinig invloed hebben. De zeer uitgebreide toetsing van de KRW heeft als gevolg dat wanneer je op vrijwel alle onderwerpen ‘voldoende’ bent en op een paar ‘onvoldoende’, het totaalresultaat toch ‘onvoldoende’ is. Dan lijkt het dus alsof je niets hebt bereikt, maar in feite ben je dan misschien al heel ver gevorderd. We doen er alles aan, maar het blijft een lastige materie. De tijd zal het leren.’

Tussentijdse evaluatie in 2023

‘We hebben bestuurlijk afgesproken om halverwege de komende KRW-periode (in 2023) met de waterbeheerders te evalueren hoe het staat met de ontwikkeling van het doelbereik. Als dit onvoldoende op schema ligt, zullen we moeten bespreken met welk pakket aanvullende maatregelen dit alsnog gehaald kan worden.’

7e Nitraatactieprogramma

‘Belangrijk voor de waterkwaliteit is het 7e Nitraatactieprogramma, waarmee we ook wat rust in de landbouw willen creëren door lange-termijnafspraken, zonder nu meteen te moeten grijpen naar harde maatregelen. Mocht dit niet tot de gewenste resultaten leiden, dan kunnen we in het 8e actieprogramma strenger worden. De inzet is er en we zien dat we vooruitgang boeken. Maar het laaghangende fruit is nu wel geplukt, dus het gaat minder snel dan je misschien zou willen.’

Welke boodschap heeft u voor het nieuwe kabinet?

Baljeu: ‘We hebben in Nederland voldoende en schoon water heel lang als vanzelfsprekend gezien. Inmiddels lopen we op een aantal terreinen tegen de urgentie aan dat er echt iets moet gaan gebeuren om de kwaliteit en de kwantiteit van water voor nu en de toekomst veilig te stellen. Ik roep het kabinet op om deze problematiek centraal en integraal aan te vliegen, te zorgen voor samenhang met de andere actuele maatschappelijke dossiers en voor voldoende budget om de doelen te realiseren.’

‘Een van de belangrijkste dingen is dat er helder beleid komt over hoe we willen omgaan met de zorgwekkende opkomende chemische stoffen in ons milieu, zoals PFAS en GenX. Daarbij mag de regering het belang van voldoende en schoon water wat mij betreft wel wat centraler stellen.’

Provincie Groningen: 'Beschermingsbeleid is maatwerk'

Gedeputeerde Nienke Homan heeft in de provincie Groningen waterkwaliteit in haar portefeuille. Wat zijn volgens haar de grootste uitdagingen voor de provincies in de komende jaren?

Homan: 'Wij staan als overheid de komende jaren voor de uitdagende taak om een samenhangend antwoord te ontwikkelen voor de vraagstukken op het gebied van waterkwaliteit, klimaatadaptatie, droogte en drinkwater. Belangrijk daarbij is de bewustwording dat we ons in Nederland van oudsher in een luxe 'waterpositie' bevinden, met veel oppervlaktewater, voldoende neerslag in alle jaargetijden en goed drinkwater. Maar door allerlei ontwikkelingen is dat niet meer vanzelfsprekend: een groeiende watervraag, klimaatverandering en toenemende verontreinigingen bijvoorbeeld. Dat betekent dat we zuinig moeten omgaan met het water dat we hebben én moeten zorgen dat we de kwaliteitsdoelen uit de KRW eindelijk gaan halen.'

'Het besef van het belang van voldoende en schoon water is hier in Groningen redelijk ingedaald, denk ik, zeker sinds de droge zomers van de afgelopen jaren. Als provincie streven wij naar het integreren van het watervraagstuk in andere beleidsterreinen. Ook geven wij veel aandacht aan de rol van de provincie op dit gebied. Wij zien water als ordenend principe bij de inrichting van de openbare ruimte: de functies van een gebied volgen de beschikbaarheid van water en de risico's op wateroverlast – en niet andersom!'

Welke aandachtspunten zijn er specifiek op het gebied van de kwaliteit van de bronnen voor drinkwater: het oppervlakte- en grondwater?

Homan: 'We zullen veel zorgvuldiger moeten omgaan met ons oppervlakte- en grondwater. Dat betekent onder andere dat we nog meer moeten zorgen dat gewasbeschermingsmiddelen niet in het water terecht komen door afspoeling. Dit kan bijvoorbeeld door het inzetten van nieuwe technieken, die ervoor zorgen dat deze middelen preciezer en in kleinere hoeveelheden op de plek worden aangebracht waarvoor ze bedoeld zijn. Ook bij het terugdringen van medicijnresten in water zul je innovatieve technieken moeten inzetten om de verspreiding te beperken. We staan voor nieuwe uitdagingen, dus zullen we ook met nieuwe oplossingen moeten komen.'

'NIEUWE PROBLEMEN VRAGEN
OM NIEUWE OPLOSSINGEN'

Nienke Homan, gedeputeerde provincie Groningen.

'In Groningen zoeken we deze oplossingen op verschillende niveaus. Zo kijken we scherp naar de mogelijkheden om zuiniger om te gaan met drinkwater door dit niet meer voor laagwaardige toepassingen te gebruiken, zoals het koelen van datacenters. Daarnaast kijken we per gebied naar het meest passende beschermingsbeleid, dat is echt maatwerk.'

‘WATER ALS ORDENEND PRINCIPE VOOR INRICHTING VAN FYSIEKE OMGEVING’

Rol van het Rijk

Homan vervolgt: ‘Maar we kunnen dat als provincie niet alleen, er ligt ook een taak voor het Rijk. Als we de KRW-doelen willen halen, zal het landelijke mestbeleid echt op de schop moeten. We hebben nog maar een paar jaar en nog een heel eind te gaan, dus hier zijn echt stevige maatregelen nodig! Met niets doen gaan we ‘2027’ niet halen! De voorzet is gegeven, het nieuwe kabinet zal de bal erin moeten trappen: water moet ook op nationaal niveau het leidende principe worden bij de inrichting van ons land.’

‘Water is van het grootste belang voor vrijwel alles: onze welvaart en welzijn worden er voor een groot deel door bepaald. De betrouwbare levering van goed drinkwater aan burgers en bedrijven is essentieel. Het gaat daarbij om de lange termijn. Niet voor niets hanteren we, als het om drinkwaterwinningen gaat, het adagium ‘Beschermen om te blijven’. We mogen trots zijn op hoe we in ons land omgaan met water, maar we kunnen niet ‘verwend’ achteroverleunen en denken dat alles maar vanzelf gaat.’

Iedereen moet helpen

‘De waterkwaliteitsproblemen hebben voor een groot deel met de landbouw te maken, maar ook medicijnresten en nieuwe chemische stoffen vormen een risico. Ook daar geldt dat we dit met z’n allen – overheid, burgers, bedrijven – moeten aanpakken. Als iedereen zijn of haar schouders eronder zet, komen we een heel eind. Want niemand wil de luxe van voldoende en schoon water kwijtraken, lijkt me. Iedereen moet voor zichzelf strenger worden

op het gebied van waterkwaliteit en de eigen bijdrage aan de oplossing van de problematiek.’

‘Zoals gezegd streeft de provincie Groningen op verschillende manieren naar kwaliteitsverbetering van het oppervlakte- en grondwater. Dat kan zijn door natuurontwikkeling, het hermeanderen van beken en waterlopen of het beter vasthouden en daardoor in de bodem op natuurlijke wijze filteren van water in ons gebied. Of door het terugdringen van de afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Waterkwaliteit loopt als een ‘blauwe draad’ door heel wat provinciale dossiers!’

Hoe kijkt u aan tegen het wel of niet halen van de KRW-doelen?

Homan: ‘Ik vind dat we alles op alles moeten zetten om de doelen alsnog te halen. Daarbij is aanscherping van het mestbeleid het meest urgent. Hoe langer we wachten met maatregelen nemen, des te strenger moeten de maatregelen uiteindelijk worden om de doelen nog te halen. Ook het beleid en het toezicht rondom de opkomende chemische stoffen zoals PFAS moet strenger, zowel op het gebied van toelating als van lozingen.’

Welke boodschap heeft u voor het nieuwe kabinet?

Homan: ‘Heel simpel: durf nu door te pakken om ons water voor de toekomstige generaties te beschermen! Het belang van voldoende schoon water voor alle toepassingen rechtvaardigt stevig ingrijpen. Verdroging, extreme neerslagpieken en verzilting zijn onderdeel van de grotere klimaatproblematiek en vragen dus om nieuwe, integrale klimaatadaptieve oplossingen. Het IPCC-rapport, dat deze zomer is verschenen, laat zien dat de uitdagingen groot zijn en we samen alle zeilen bij moeten zetten.’

‘MET NIETS DOEN GAAN WE DE KRW-DOELEN NIET HALEN!’

Investeren in de drinkwatersector

Hoe staat het met de WACC?

De drinkwatersector moet de komende jaren fors meer – tot 60% extra – investeren om de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater te kunnen blijven garanderen. Om dit te kunnen financieren, moeten de drinkwaterbedrijven meer inkomsten genereren, mede vanwege de huidige scherpere eisen van financiers op de (inter)nationale kapitaalmarkt. De wettelijke WACC-limiet belemmert dat. Maar er zijn oplossingen mogelijk.

Wat nodig is, is regelgeving die beter rekening houdt met de werkelijke financieringswereld waarmee de drinkwaterbedrijven moeten werken. Regelgeving die het mogelijk maakt de noodzakelijke investeringen te financieren.

De minister van IenW wijzigt daarom de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling, zodat de WACC-regelgeving beter aansluit bij de financiële werkelijkheid waarmee de drinkwaterbedrijven te maken hebben.

‘STAP IN DE GOEDE RICHTING,
MAAR WE ZIJN ER NOG NIET’

Zo wordt het tijdvak waarvoor de WACC geldt, verlengd. Ook mag een overschrijding eerder aan de consument worden teruggegeven en worden separate berekeningswijzen gehanteerd voor de risico-vrije rentes voor vreemd en eigen vermogen. Deze wijzigingen zijn een stap in de goede richting, maar bieden de drinkwaterbedrijven nog onvoldoende soelaas.

Financiële gezondheid

De minister heeft daarnaast adviesbureau Berenschot gevraagd te onderzoeken welke vraagstukken moeten worden beantwoord om de financiële gezondheid van de drinkwatersector te garanderen. Doel is te komen tot een instrument dat de doelstellingen van de WACC bereikt (voorkomen van overwinsten ter bescherming van de gebonden klant), maar ook past bij de uitdagingen van de drinkwatersector. Vewin heeft aangegeven dat het instrument voldoende ruimte moet geven om op de strengere eisen stellende kapitaalmarkt financiering aan te kunnen trekken voor de fors groeiende investeringen.

WACC niet nóg lager

Voor het vaststellen van het WACC-percentage voor de komende reguleringsperiode (2022-2024) heeft de minister – zoals gebruikelijk – advies gevraagd aan de ACM. De ACM adviseert de minister om de WACC voor 2022 tot 2024 licht te verhogen ten opzichte van het huidige percentage van 2,75%. Dat komt doordat het advies gebaseerd is op de gewijzigde regelgeving die beter rekening houdt met de werkelijke financiering van de drinkwaterbedrijven, maar ook omdat de ACM in de WACC-formule realistischer waarden gebruikt dan in de eerdere reguleringsrondes. De minister heeft in een brief aan de Kamer laten weten van plan te zijn het advies van de ACM op te volgen. Vewin is blij met deze verhoging, het biedt de drinkwaterbedrijven voor de korte termijn duidelijkheid over hun investeringsmogelijkheden. Voor de langere termijn is en blijft een structurele oplossing noodzakelijk.

Lees meer over de WACC op vewin.nl, zoekterm WACC.

Zuiveringsstation op palen

Deze 349 heipalen vormen de basis voor het vernieuwde zuiveringsstation De Put in Nieuw-Lekkerland. Met de bouw van dit station realiseert Oasen één van haar grootste projecten in decennia. De gebruikte zuiveringstechniek zal zijn gebaseerd op reverse osmosis ofwel membraanfiltratie. De toepassing van deze techniek helpt Oasen voorbereid te zijn op de toekomst. Het streven is om het nieuwe station eind 2022 draaiende te hebben.

oasen
drinkwater

Windturbines maken WML klimaatneutraal

Ook drinkwaterbedrijven gebruiken energie, bijvoorbeeld voor het oppompen, zuiveren en distribueren van water. Dat was voor het Limburgse drinkwaterbedrijf WML enkele jaren geleden reden om te onderzoeken hoe er zelf energie kan worden opgewekt. Het resultaat: WML is de trotse eigenaar van twee windturbines en mag zich nu klimaatneutraal noemen.

Met twee moderne windturbines wekt Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) bij Nederweert een groot deel van de elektriciteit die het bedrijf gebruikt, duurzaam op. WML trok bij de realisatie van dit windpark van in totaal vier windturbines samen op met de regionale energiecoöperaties NEWECOOP en Zuidenwind. Het park is coöperatief en in nauwe samenspraak met omwonenden ontwikkeld. De twee molens van WML staan centraal in het klimaatbeleid van het Limburgse waterbedrijf. Ze leveren 22,5 miljoen kWh per jaar, goed voor 60% van de jaarlijkse energiebehoefte van het waterbedrijf.

In goede harmonie

‘Met de windmolens die nu gebouwd worden, zetten we een grote stap. Vanaf dit jaar wekken we met deze windturbines meer dan de helft van onze energiebehoefte op. Dat is écht een mooi begin’, vertelt projectmanager Tim Rams van WML. ‘Zonne-energie heeft ook veel potentie, want we hebben als drinkwaterbedrijf natuurlijk enorme waterwingebieden. Met zonneweides op onze terreinen zijn we echter terughoudend, gezien de beschermde status van die gebieden. En ook een drijvend zonnepark op ons waterbekken in Heel is niet toegestaan. Op alle geschikte bedrijfsdaken liggen inmiddels wél zonnepanelen. Maar dat is niet genoeg. Dus kwamen we op windturbines uit. We hebben daarbij nauw samengewerkt met lokale windmolen-initiatieven. We wilden namelijk dat de molens in goede harmonie met de omgeving gebouwd zouden worden en juist daar zijn lokale energiecoöperaties goed in.’

Elk briesje telt

Er is gekozen voor de meest stille windturbines die op dit moment beschikbaar zijn. De turbines hebben elk een ‘tiphoogte’ van 209,5 meter. Rams: ‘Dat maakt dat elk briesje wind hier voor veel energie gaat zorgen. Zo kunnen wij inhoud geven aan onze energiedoelstelling. En de omgeving van het windpark krijgt daarnaast de beschikking over een omgevingsfonds, waaruit 15 jaar lang duurzame projecten bekostigd kunnen worden. Als het een beetje wil waaien in de komende jaren, kan dat oplopen tot meer dan 600.000 euro.’

Volledig klimaatneutraal

Het windpark betekende een flinke stap in de transitie naar een volledig klimaatneutrale bedrijfsvoering, waar WML sinds 2015 op inzet. ‘We investeerden onder andere in zonne-energie en waterkrachtturbines, keken kritisch naar het energieverbruik van onze gebouwen en de uitstoot van ons wagenpark. Ook voerden we CO₂-beprijzing in. Hiermee wordt in relevante businesscases rekening gehouden met de maatschappelijke kosten van de CO₂-uitstoot. Zo kunnen duurzamere varianten in onze afwegingen beter scoren’, zegt Erwin de Bruin, adviseur strategie & innovatie bij WML.

WML is, met ingang van 2020, geverifieerd klimaatneutraal in haar bedrijfsvoering, conform de Climate Neutral Standard van Climate Neutral Group.

De officiële start van de bouw van de windturbines in juni 2020.

Deltaprogramma 2022

Water sturend in de ruimtelijke inrichting

Het Deltaprogramma 2022 is op Prinsjesdag aangeboden aan de Tweede Kamer. De afgelopen zomers hebben laten zien dat Nederland voor grote uitdagingen staat om ook in de toekomst in voldoende zoetwater van goede kwaliteit te voorzien. De recente inzichten over zeespiegelstijging, klimaatverandering en bodemdaling onderstrepen de urgentie van deze opgave.

Het Deltaprogramma geeft sturing aan de inzet op waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie. Daarmee levert dit programma een belangrijke bijdrage aan klimaatadaptatie en de noodzakelijke watertransitie.

Drie hoofdlijnen

Het Deltaprogramma kent de komende jaren drie hoofdlijnen, gericht op uitvoering: de financiële basis moet op orde blijven en de uitvoering moet versnellen, water moet sturend worden voor de ruimtelijke inrichting, en de uitvoeringskracht moet versterkt worden. De titel is dan ook 'Iedere schop in de grond klimaatbestendig'.

Het rijksbeleid dat voortvloeit uit de herijkte deltabeslissingen en de voorkeursstrategieën, wordt opgenomen in het Nationaal Water Programma 2022-2027. En het heeft zijn weg al gevonden in het ruimtelijke spoor in de NOVI en pilots van de regionale Omgevingsagenda Oost.

‘IEDERE SCHOP IN DE GROND
KLIMAATBESTENDIG’

Deltaprogramma Zoetwater

Zoetwaterbeschikbaarheid – voldoende en schoon water – is de basis voor een goede drinkwatervoorziening. Met het huidige land- en watergebruik neemt de druk op het watersysteem verder toe, zowel in kwantiteit als kwaliteit. Het Deltaprogramma Zoetwater heeft als centrale doelstelling de zoetwaterbeschikbaarheid weerbaarder te maken voor langdurige droge perioden.

De voorkeursstrategie bestaat uit drie elementen. Als eerste moet water sturend zijn in ruimtelijke besluiten over ontwikkelingen en landgebruik. Op rijksniveau is dit verankerd in de NOVI, met doorwerking naar regionale pilots. Het tweede element is zuinig watergebruik; het landgebruik dient zich aan te passen aan de zoetwaterbeschikbaarheid. En ten derde moet actief bodem- en grondwaterbeheer zich richten op het vasthouden van water.

‘WATER MOET STUREND WORDEN VOOR DE RUIMTELIJKE INRICHTING’

Het Deltaprogramma Zoetwater wordt in de regio vormgegeven met regionale uitvoeringsprogramma's voor de komende zes jaar, waarin overheden, waterbeheerders en gebruikers samenwerken. De drinkwatersector is daarin een actieve partner.

Met name op de hoge zandgronden in Oost- en Zuid-Nederland loopt het huidige land- en waterbeheer tegen grenzen aan. Gezien de urgentie stelt het Rijk 250 miljoen euro extra beschikbaar uit het Deltafonds, op een totaal van 800 miljoen euro in de regionale uitvoeringsprogramma's.

Robuuste Drinkwatervoorziening 2050

Het proces Robuuste Drinkwatervoorziening 2050 is opgenomen in het Deltaprogramma. In dit proces hebben provincies en drinkwaterbedrijven in de afgelopen jaren een strategie ontwikkeld voor een klimaatrobuste drinkwatervoorziening om extreme klimaatscenario's te accommoderen.

Deze strategie is een combinatie van het aanwijzen van aanvullende strategische voorraden (ASV's), waterbesparing en een adaptieve strategie. Dit proces is nu ingebed als integraal onderdeel van de bredere aanpak om de zoetwaterbeschikbaarheid weerbaar te maken voor langdurige perioden van droogte.

Laagwater en verzilting

In West-Nederland staan laagwater en de aanpak van verzilting op de agenda. Zo zijn beleidskeuzes nodig om de zoetwaterbeschikbaarheid in het IJsselmeer op peil te houden. Belangrijk aspect daarin is het voorkomen van verzilting van de innamepunten voor de drinkwatervoorziening. Dit geldt ook voor de innamepunten langs de Rijn en de Maas.

Daarnaast wordt internationaal afstemming gezocht over perioden met laagwater. Het gaat dan om handelingsperspectieven om vol-

doende water beschikbaar te houden. En nadrukkelijk ook om de waterkwaliteit te verbeteren. Het Deltaprogramma heeft dit proces zowel voor de Rijn als de Maas gestart.

Grondwaterbeschikbaarheid

De klimaatopgaven zijn urgent en vragen fundamentele keuzes zowel in het waterbeheer als de ruimtelijke inrichting. Waterkwaliteit is onlosmakelijk verbonden met de zoetwaterbeschikbaarheid op termijn. Specifiek op het vlak van grondwater verkent de onlangs ingestelde Studiegroep Grondwater de beleidsopgaven en mogelijke aanvullende acties gericht op de duurzame instandhouding van grondwatervoorraden.

Nationaal Waterakkoord

Vewin ziet de aanbevelingen van het nieuwe Deltaprogramma als goede bouwstenen voor een door het volgende kabinet te sluiten Nationaal Waterakkoord. Water is een verbindende factor tussen de grote opgaven op het vlak van bijvoorbeeld klimaat, energie, natuur, ruimtelijke ordening en woningbouw. De watertransitie vraagt politieke urgentie, samenwerking en brede maatschappelijke consensus. De drinkwatersector is daarom voorstander van zo'n akkoord, waarbij alle partijen aan tafel zitten en dat de zoetwaterbeschikbaarheid robuust maakt voor klimaat.

Nationale implementatie in volle gang

Nieuwe Europese Drinkwater-richtlijn bevat belangrijke verbeteringen

Op 18 december 2020 hebben het Europees Parlement en de Europese Raad in Straatsburg overeenstemming bereikt over de herziening van de Europese Drinkwaterrichtlijn. Dat betekent ook dat de Nederlandse wetgeving op het gebied van drinkwater moet worden aangepast.

Nederland heeft uiterlijk tot 12 januari 2023 de tijd om te komen met herziene versies van de Nederlandse Drinkwaterwet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten en -regelingen, die aansluiten bij de nieuwe Europese regelgeving.

De nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn kent onder andere een risico-gebaseerde aanpak van bron tot kraan, en aangepaste normen voor stoffen waar drinkwater aan moet voldoen. Verder wil de Commissie met de nieuwe Drinkwaterrichtlijn in de hele EU de toegang tot drinkwater verbeteren en het publiek eenvoudiger toegang geven tot informatie over de kwaliteit en levering van hun drinkwater.

Manier van implementeren is belangrijk

Vewin vindt de wijzigingen in de Drinkwaterrichtlijn een verbetering ten opzichte van de oude richtlijn uit 1998. Maar het succes van de richtlijn zal vooral afhangen van de omzetting in nationale wetgeving en de uiteindelijke implementatie van de nieuwe richtlijn in de praktijk. Grote winstpunten zijn de verbeterde afstemming met de Kaderrichtlijn Water en afspraken over de vastlegging van minimumvereisten voor materialen, producten en chemicaliën die in contact komen met drinkwater.

Directe link tussen Drinkwaterrichtlijn en KRW

Om de doelen uit de Drinkwaterrichtlijn te kunnen halen, zijn schone drinkwaterbronnen noodzakelijk. Het is daarom van belang dat de verantwoordelijkheid van lidstaten voor de bescherming van drinkwaterbronnen – naast in de Kaderrichtlijn Water – nu ook is opgenomen in de Drinkwaterrichtlijn. Deze verbinding tussen de Drinkwaterrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water heeft de vorm gekregen van een sluitend systeem van risicobeoordeling en -beheer. Het is een belangrijke stap in het verder verbeteren van de samenhang in het Europese waterbeleid.

van de kwaliteit van de bronnen. Het drinkwaterbedrijf moet de kwaliteit en risico's van zijn bronnen kennen, en is verder verantwoordelijk voor het productie- en distributieproces tot aan de individuele (huis)aansluiting. In de derde stap, van de aansluiting tot de kraan, is de (huis)eigenaar verantwoordelijk.

Gebiedsdossiers minder vrijblijvend

Bij risicobeoordeling en risicobeheer van de bronnen vervullen in Nederland de gebiedsdossiers een belangrijke rol. Vewin is van mening dat de juridische status van deze dossiers daarom verbeterd moet worden, zodat de geconstateerde risico's en benodigde maatregelen (wettelijk) goed worden vastgelegd. Nu zijn de gebiedsdossiers nog te weinig bindend en afdwingbaar. Volgens de Europese Drinkwaterrichtlijn is de zorgplicht voor de bronnen een resultaatsverplichting, en niet louter een inspanningsverplichting.

Afstemming normen voor bronnen en drinkwater

Omdat de implementatie deels plaatsvindt via de instrumenten van de Omgevingswet, zoals het Besluit kwaliteit leefomgeving, moeten normen of milieukwaliteitseisen uit de Omgevingswet volgens Vewin afgestemd worden op de normen van de Drinkwaterwet. Zo wordt voorkomen dat de normen voor de bronnen in de Omgevingswet minder streng zijn dan die voor drinkwater in de Drinkwaterwet, wat tot gevolg kan hebben dat drinkwaterbedrijven extra moeten gaan zuiveren.

Materialen in contact met drinkwater

Een andere belangrijke verbetering van de Drinkwaterrichtlijn is de Europese harmonisatie van de regels voor chemicaliën en materialen die in aanraking komen met drinkwater. Uit de materialen, die worden gebruikt voor leidingen en onderdelen van de installaties, kunnen stoffen en chemicaliën vrijkomen en zo in het drinkwater terecht komen. Dit kan van invloed zijn op de geur en smaak van water of bijvoorbeeld microbiologische groei stimuleren. Om dit te voorkomen is het dus belangrijk dat er strenge kwaliteitseisen worden gesteld aan die materialen en producten. Dit vergroot de veiligheid en betrouwbaarheid van het drinkwater. De waterwereld heeft daarom ook sterk aangedrongen op uniforme Europese wetgeving. Dat betekent dat drinkwaterbedrijven en installateurs er in de toekomst zeker van kunnen zijn dat bepaalde producten mogen worden toegepast in het drinkwaterleidingnetwerk.

Nationaal wetgevingsproces volop in gang

Sinds de publicatie van de nieuwe Drinkwaterrichtlijn werkt het ministerie van IenW, samen met onder andere de ministeries van BZK en VWS, Rijkswaterstaat en Vewin, aan het opstellen van de teksten voor alle benodigde aanpassingen aan de Nederlandse Drinkwaterwet, de bijbehorende uitvoeringsbesluiten en -regelingen, en de relevante instrumenten van de Omgevingswet.

‘LIDSTATEN VERANTWOORDELIJK VOOR BESCHERMING BRONNEN’

Risicobeoordeling van bron tot kraan

De Drinkwaterrichtlijn schrijft voor dat er risicoanalyses moeten worden uitgevoerd voor de waterwingebieden, de systemen voor drinkwaterproductie en -distributie, en de binnenhuisinstallaties. Deze analyses dienen als basis voor het nemen van preventieve maatregelen om de kwaliteit van de drinkwaterbronnen en het drinkwater te garanderen. Bij de verdere uitwerking en uitvoering van de Drinkwaterrichtlijn in de Nederlandse wetgeving is de implementatie van artikel 8 van de Drinkwaterrichtlijn, over risicobeoordeling en risicobeheer van de drinkwaterbronnen, daarom een belangrijk onderwerp.

Duidelijke taakverdeling nodig

Er zijn volgens Vewin duidelijke nationale afspraken nodig over de exacte verdeling van verantwoordelijkheden in het traject van bron tot tap: hierin worden drie stappen onderscheiden. Ten eerste is de waterbeheerder verantwoordelijk voor het beheren en verbeteren

---

‘OM GOED DRINKWATER TE KUNNEN MAKEN, HEB JE SCHONE BRONNEN NODIG’

Het Waterpaspoort van...

Naam: Rudmer Heerema

Leeftijd: 43

Functie: Kamerlid voor de VVD

Aantal glazen kraanwater per dag:

‘minimaal vier.’

Op het gebied van water ben ik trots op:

‘onze kennis van watermanagement waardoor de hele wereld van ons wil leren.’

Ik heb iets met water omdat:

‘ik jarenlang minimaal 25 uur per week in het (zwembad)water lag als lid van het Nederlands Jeugdteam zwemmen.’

Mijn speerpunt voor het waterbeleid is:

‘om te komen tot een Nationaal Waterakkoord dat niet vrijblijvend is.’

Als ik aan water denk, dan:

‘denk ik aan al die kinderen die ik als zwemleraar geholpen heb met het behalen van een zwemdiploma, zodat ze veilig in en rond het water kunnen bewegen.’

Achterspiegel

Mestbeleid moet bijdragen aan bereiken waterkwaliteitsdoelen KRW

Volgens de Nitraatrichtlijn mag de nitraatconcentratie in grondwater de grens van 50 mg/l niet overschrijden. Verschillende onderzoeken (KWR 2019, PBL en RIVM 2020) tonen dat een deel van het grondwater in winningen voor drinkwaterproductie nog steeds te hoge concentraties nitraat bevat.

In september verscheen het ontwerp 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (7e NAP). Dit is voor de drinkwatersector van groot belang, omdat de maatregelen erin moeten zorgen voor het oplossen van de problemen met te hoge nitraatconcentraties in de (grondwater)bronnen voor drinkwaterproductie.

Vewin concludeert dat het ontwerp 7e NAP goede maatregelen bevat, maar helaas is er onvoldoende uitzicht op het halen van de waterkwaliteitsdoelen. Het 7e NAP moet volgens Vewin bijdragen aan het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water in 2027.

Specifiek voor de drinkwatersector is belangrijk de eerder afgesproken doelen met betrekking tot de nitraatbelasting in grondwaterbeschermingsgebieden te realiseren. Dat betekent vasthouden aan de afspraak uit de Bestuursovereenkomst nitraat om de nitraatnorm van 50 mg/l in alle grondwaterbeschermingsgebieden te halen tijdens de looptijd van het 7e NAP, dus uiterlijk in 2025.